

GLOBALIZAREA – OPORTUNITĂȚI ȘI AMENINȚĂRI PENTRU ROMÂNIA

Privită în contextul geopolitic și geostrategic actual, globalizarea se raportează unei multitudini de procese complexe cu o dinamică variabilă, ce privesc diversele domenii ale unei societăți.

În accepțiunea sa actuală, globalizarea este termenul modern folosit pentru descrierea schimbărilor în societăți și în economia mondială, care rezultă din comerțul internațional extrem de crescut precum și din schimburile culturale. În egală măsură, globalizarea descrie creșterea comerțului și a investițiilor datorită căderii barierelor și interdependenței dintre state, iar în context economic sunt foarte des întâlnite referirile aproape exclusive la efectele comerțului și în particular la liberalizarea acestuia sau la liberul schimb.

Luând în considerare dinamica existențială actuală și noile tendințe de reconfigurare economică, socială, politică și instituțională a statelor, starea de incertitudine cu care ne confruntăm astăzi derivă din faptul că, pornind de la dezvoltarea economică și tehnologică ale cărei origini provin în special din Statele Unite, un număr important al activităților umanității se situează pe o scală și un orizont atât de mari, încât au depășit granițele naționale, în limitele cărora statele suverane își exercită dreptul la guvernare. În acest context, noii actori statali au trebuit să facă față provocării reprezentate de guvernarea de tip monopol, apărând astfel corporațiile multinaționale, piețele financiare globale, organizațiile non-guvernamentale, dar și organizațiile criminale și rețelele teroriste internaționale.

Activitatea acestora nu este însă acoperită de legile internaționale, care se bazează pe înțelegeri formale între statele-națiune, datorită faptului că acestea nu au reușit să găsească până în prezent un termen comun pentru înțelegeri care vizează problema globalizării.

Sub acest spectru, un alt aspect cheie al globalizării îl reprezintă schimbarea în tehnologie și inovație în special în sectoarele transporturilor și telecomunicațiilor, acestea contribuind la crearea statului global primordial.

Având drept repere generale cele mai sus amintite, considerăm necesar a prezenta în cele ce urmează câteva tipuri determinate de globalizare, constituite în filonul de bază al fenomenului pe care îl analizăm.

Astfel, raportată la conceptele economice, se poate spune că globalizarea contrastează cu naționalismul economic și cu protecționismul, fiind înrudită cu economia de piață liberă; ea împarte o serie de caracteristici cu internaționalizarea și este deseori interschimbabilă, formarea statului global constituindu-se într-o mai mare apropiere între diferite părți ale lumii odată cu creșterea posibilităților de schimburi personale, înțelegere mutuală și prietenie între cetățeni „internaționali” și crearea civilizației globale.

În ceea ce privește latura **economică** a globalizării, există câteva aspecte ce identifică cel puțin patru tipuri de fluxuri peste granițe, și anume:

- fluxuri de bunuri și servicii;
- fluxuri de persoane (migrația);
- fluxuri de capital;
- fluxuri de tehnologie.

O consecință a globalizării economice este îmbunătățirea relațiilor dintre dezvoltarea aceleiași industrii din diferite părți ale lumii (globalizarea unei industrii) și o erodare a suveranității naționale asupra sferei economice.

Din acest punct de vedere, globalizarea reprezintă creșterea în interdependența economică a țărilor din întreaga lume prin creșterea volumului și a varietății tranzacțiilor de bunuri și servicii peste granițe, fluxul de capital internațional mult mai liber și mai rapid, precum și o difuziune mai largă a tehnologiei.

Din punctul de vedere al **managementului**, globalizarea reprezintă un termen de marketing sau de strategie care se referă la apariția unor piețe internaționale pentru bunuri de consum caracterizate de nevoi și gusturi similare ale clienților, reușindu-se astfel, vânzarea aceluiași tip de produs prin campanii de publicitate similare, unor persoane ce aparțin unor culturi diferite. Această uzanță contrastează cu internaționalizarea, care descrie activitățile companiilor multinaționale fie în instrumente financiare ori mărfuri, fie în produse care sunt exclusiv destinate piețelor locale.

În domeniul **software**, globalizarea reprezintă termenul tehnic ce combină procesele de internaționalizare și localizare. Efectele negative asupra companiilor multinaționale axate pe profit constau în folosirea unor metode legale și financiare sofisticate de a atinge limitele legilor și standardelor locale în scopul controlului balanței dintre muncă și servicii ale unor regiuni inegal dezvoltate, concretizat în răspândirea capitalismului din țările dezvoltate către țările în curs de dezvoltare.

Raportându-ne la aceste coordonate generale ale procesului de globalizare, prezentăm în cele ce urmează câteva caracteristici cu caracter de oportunități și amenințări la adresa României, prin prisma relațiilor internaționale la care țara noastră are acces în calitate de actor statal în principalele organisme și instituții mondiale.

Astfel, România are în prezent șansa de a-și focaliza acțiunea internă pe solidaritate, creștere economică, promovarea democrației etc, în condițiile în care fenomenul globalizării se delimitează atât ca o caracteristică de competitivitate bazată pe mărirea pieței interne, a performanțelor economice, stabilității monedei comune, cât și ca o rezultată pe nivelul tehnologiilor, al coeziunii sociale și stabilității interne, toate acestea sub spectrul influenței politice și a puterii militare ale statelor care compun sistemele determinat - integrate pentru globalizare.

Corelativ acestor oportunități, se delimitează în sarcina țării noastre și posibilitatea dezvoltării capabilităților privind standardizarea propriilor structuri socio-economice, politice, militare și instituționale conform diagramelor relaționale globale, eficientizarea comunicării și soluționării aspectelor de orice natură pe timpul parteneriatelor zonale sau regionale, precum și pregătirea permanentă a infrastructurii umane, materiale și decizionale de a răspunde într-o manieră promptă și profesionistă angajamentelor stabilite cu forurile mondiale.

Principalul avantaj al acestor coordonate constă în activarea în mod cât mai eficient a principalelor dimensiuni de acțiune și contact, respectiv: dimensiunea politică, economică și cea militară.

Astfel, din perspectiva factorului politic, punctul de vedere unanim acceptat este acela potrivit căruia convergența, complementaritatea, cooperarea și colaborarea tuturor factorilor de decizie pentru controlul relațiilor bi și multilaterale sunt cea mai benefică garanție de credibilitate, în scopul integrării și dezvoltării zonal-regionale și globale.

Din punct de vedere economic, abordarea problemelor de acest tip conduce la evidențierea unor aspecte geoeconomice de talie mondială, cu impact asupra economiei românești sub spectrul necesității racordării sale la zonele de dezvoltare ale lumii. În aceste condiții, România are create premisele punerii în evidență a trei elemente principale, și anume:

- ✓ poziționarea în avangarda statelor care dinamizează fenomenele și procesele economice zonale și globale;
- ✓ constituirea în element de legătură economică între zonele europene, regiunile acestora și „zona internațională”;
- ✓ prefigurarea ca model de integrare în configurațiile economice globale viitoare.

În ceea ce privește dimensiunea militară, țara noastră are șansa stabilirii și operaționalizării cu fermitate a locului, rolului, ponderii, intensității, a misiunilor și managementului structurilor sale militare sau de tip militar, în diferite acțiuni pe timp de pace, criză sau război.

României i se oferă așadar oportunitatea promovării prin modernism și actualitate a măsurilor de ordin decizional, care trebuie să se concretizeze în acțiunea sub spectrul global al forurilor mondiale, militarea pentru formarea unei „ordini multilaterale

eficiente”, promovarea activităților preventive, accelerarea și punerea în evidență a factorului de ordin activ prin dezvoltarea unor instituții profesionale și flexibile, precum și punerea la dispoziție de o manieră comună, a resurselor sale strategice, de management al personalului și de afirmare eficientă a valorilor naționale standardizate. Concomitent cu toate aceste direcții de acțiune, este foarte importantă probarea prin angajamente concrete și acțiuni practice a satisfacerii intereselor comunitare, prin prisma apartenenței la scena vieții globale.

Opinăm că, prin conduita și maniera coerentă de tratare a indicatorilor de standard și relaționali, în prezent, țara noastră reprezintă un partener viabil, stabil și competent pe harta politică și strategică a noului mileniu.

În antiteză cu oportunitățile oferite României ca actor statal de sine stătător în cadrul procesului de globalizare, considerăm necesar a prezenta în cele ce urmează câteva aspecte ce țin de amenințările pe care, inevitabil, acest proces le generează în sarcina participanților la conduita globală economico-socială și deci opozabile în egală măsură țării noastre.

Astfel, față de avantajele fenomenului, se delimitează recrudescența violenței și afirmarea factorilor criminogeni ca urmare directă a lărgirii granițelor socio-culturale și de dezvoltare economică.

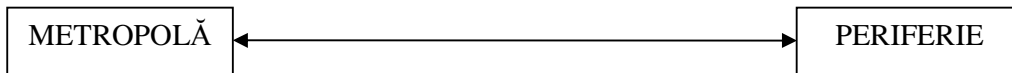
Creșterea frecvenței și diversificarea delictelor contra persoanei și patrimoniului, prejudiciile morale și materiale pe care le produc au efecte negative asupra stării relațiilor interumane și asupra siguranței indivizilor. Asigurarea securității interne devine din ce în ce mai complexă și interdependentă, implicând în același timp responsabilități din partea tuturor instituțiilor și agențiilor.

Violența în societate prin consecințele directe sau indirecte asupra interacțiunii umane, conduce la creșterea nesiguranței individuale și alimentarea tensiunilor sociale. Printre factorii criminogeni se înscriu cu precădere și disfuncționalități apărute la nivelul mecanismelor de control social, labilitatea criteriilor de apreciere și sancționare a abaterilor unor persoane în procesul de socializare, dezorganizarea unității familiale, agravarea diverselor tipuri de conflicte și tensiuni sociale.

În acest context, globalizarea ca proces inevitabil și-a găsit suficienți adversari mai ales în rândul stângii radicale și al ecologiștilor, cu toate că barierele comerciale au dispărut, s-au dezvoltat tehnologiile comunicațiilor și s-a generalizat transferul de informație care dezvoltă cerințe noi în reformularea intereselor de securitate și implicit a strategiilor naționale de securitate, întrucât între strategia legislativă și realitățile cu care se confruntă societatea există un „vid tactic”, din lipsă acută de soluții realiste, pertinente, care să poată fi adaptate.

Alte consecințe negative se manifestă sub forma unei creșteri a expresiei personale a violenței difuze. Insecuritatea personală și insatisfacțiile generalizate, în special în rândul grupurilor de tineri, produc o incidență notabilă a violenței difuze – în special pe timpul adunărilor politice, însă mult mai mult acestea produc declanșări ale compartimentului agresiv.

Sintetizând aceste considerente, prezentăm în continuare o diagramă cuprinzând tipologia violenței (după modelul lui Johan Galtung):

Structuri comunitare mai slabe

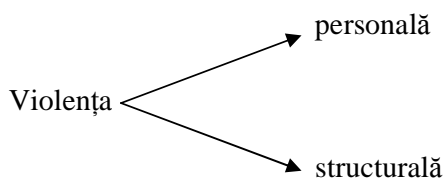
Forme de violență:

- drogurile
- prostituția
- sinuciderile
- divorțurile
- violența domestică
- terorismul
- bandele criminale

Structura de exploatare generează
declasare socială

Forme de violență:

- alcoolismul
- sărăcie accentuată
- declasarea socială
- crima organizată
- corupția (și reacțiile asociate)
- fanatismul religios
- minorități agresive
- terorism

- În societate - rata violenței crește proporțional cu rata alienării, a gradului de înstrăinare;
- conflictul este forma de manifestare a violenței (cu sens, actori și consecințe)

- Concluzii:**
- ordinea și linștea publică – pozitivă, când condițiile structurale inhibă violența;
 - ordinea și linștea publică – negativă, când tendința spre violență este suprimată de o forță (violentă) superioară, ceea ce înseamnă că violența este controlată.

Față de aceste considerente apreciem că în condițiile liberei circulații a persoanei și capitalului, migrația va determina probleme serioase în cele mai multe state, ca și în țara noastră.

În țările gazdă, principala dificultate constă în integrarea socială a nou-veniților. Apar tabere de refugiați, birocrație locală pentru procesarea datelor personale ale imigranților, precum și o legislație uneori neadaptată care să permită administrarea acestor chestiuni.

Iată de ce, nu este deloc de neglijat aspectul potrivit căruia sunt posibile în viitor tentative ale unor grupuri masive de persoane aparținând spațiului fostei Comunități a Statelor Independente și Orientului Apropiat de a repopula spectrul forței de muncă din România, care a suferit modificări majore prin migrarea forței de muncă autohtone către țările Europei centrale și de vest. Sunt de o deosebită importanță în acest sens estimările referitoare la aceste situații, precum și măsurile preventive și de gestionare a acestui fenomen.

În aceste condiții, fenomenul migrație / transmigrație afectează securitatea internă a României și implicit capacitatea de acțiune / intervenție a guvernului, putând deveni astfel din ce în ce mai mult o problemă critică.

Prin punerea în comun în sensul ideii de globalizare a spațiului și a capacităților naționale, România este supusă inevitabil unor amenințări incluse în sfera criminalității transfrontaliere, a recrudescenței fenomenului traficului de persoane, droguri, armament etc., „legitimității” exportului de inteligență umană, precum și a unei posibile implementări a tehnicilor și rezultatelor procesului de clonare umană sau organisme biologice vii în scopul săvârșirii de infracțiuni, pe un teritoriu care are o minimă experiență în combaterea acestui fenomen.

Concluzionând, putem afirma faptul că prin alinierea sa inevitabilă la procesul de globalizare, România are deschise o serie de oportunități de afirmare și consolidare a aspectelor de ordin pozitiv pe care le posedă dar, în egală măsură, este expusă unei largi palete de amenințări și efecte negative inerente unui proces de asemenea anvergură, cărora este necesar să le facă față prin politici și programe comunitare de combatere, ca și printr-o puternică acțiune de cooperare multilaterală pe diverse planuri.

Seria acestor activități trebuie permanent adaptată noilor tendințe globale, constituindu-se la nivel de strategie pentru factorii de decizie politico-instituțională din România.

Drd. **ANDREI FODOR**

Instructor militar, profesor de pregătire judiciară și contravențională

Bibliografie:

- Balaban, Constantin-Gheorghe, *Strategia Securității Naționale este elaborată definitiv?*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, 2002
- Bădălan, Eugen, Frunzeti, Teodor, *Forțe și tendințe în mediul de securitate european*, Editura Academiei Forțelor Terestre, 2003
- Chiciudean, Ion, *Imaginea de țară și securitatea națională*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, 2002
- Colectiv, *Armata și societatea*, Editura Info-Team, București, 1998
- Frunzăverde, Sorin, Onișor, Constantin, *Europa de sud-est. Dimensiuni principale de securitate*, Editura A'92, 2004
- Dr. Frunzeti, Teodor, dr. Zodian, Vladimir, coordonatori, *Lumea 2007. Enciclopedie Politică și Militară (studii strategice și de securitate)*, București, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, 2007
- Iliescu, Ion, *Integrare și globalizare. Viziunea Românească*, Editura Presa Națională, 2003
- Năstase, Adrian, *România într-o Europă Unită*, Institutul Social Român, 2003
- Niciu, Marțian, *Organizații internaționale guvernamentale*, Iași, Editura Fundației „Chemarea”, 1995
- Oprea, Gabriel, Onișor, Constantin, Timofte, Radu, *România – integrare și securitate*, București, Editura Balcanii și Europa, 2005
- Dr. Păunaru, Sorin, Mocanu, Bixi Pompiliu, *Mondializarea – un pericol! Pentru cine?*, Buletinul U.N.Ap., nr. 4, 2003
- Phillipe Robert, *L'insecurité: representation collective et questions penales*, L'année sociologique, nr. 40, 1990
- Sava, Ionel Nicu, *Studii de securitate*, Centrul român de studii regionale, București, 2005